

Лотоцька М.Ю.
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Гінзула М.Я.
кандидат географічних наук
Національний транспортний університет
marylot89@gmail.com

СТАН ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ В УКРАЇНІ: КОНТЕКСТ ВІЙНИ

Незадовільний фінансово-економічний стан підприємств питного водопостачання та централізованого водовідведення, що зумовлений насамперед економічною необґрунтованістю тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, не дає змоги вчасно здійснювати відновлення та ремонт інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення.

Незадовільною є ситуація з постачанням питної води у сільській місцевості. У половини областей України спостерігається природний дефіцит прісної води, а джерела питного водопостачання, якими користується населення, постійно піддаються антропогенному забрудненню, зокрема забрудненню нітратами. Стан якості поверхневих вод, які є джерелом питної води для 80 відсотків населення України, є незадовільним і характеризується підвищеним вмістом органічних та біогенних речовин, а підземні води характеризуються підвищеною жорсткістю і мінералізацією, а також наднормативним вмістом сполук заліза і марганцю.

Потужним фактором навантаження на водні ресурси став вплив бойових дій. Повномасштабне військове вторгнення призвело до значних, а іноді невідновних, руйнувань критичної інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення міст, гідротехнічних споруд, що мали протипаводкове призначення та використовувалися для боротьби зі шкідливою дією вод, а також об'єктів гідротехнічної мережі систем зрошення і дренажу.

721 об'єкт водогосподарської інфраструктури зазнав прямого впливу військових дій. Руйнувань зазнали близько 827 погонних км водопровідних мереж, частково пошкоджено або повністю зруйновано 71 насосну станцію. Зруйнованими і пошкодженими також вважаються 23 очисні споруди і 64 каналізаційні насосні станції, пошкоджено 244 погонних км каналізаційних мереж. Прямі збитки об'єктів водопостачання, водовідведення, теплопостачання та об'єктів поводження з відходами становлять \$ 2,3 млрд. Обсяг втрачених водних ресурсів внаслідок руйнувань гідроспоруд становить 811,5 млн. куб. метрів води. Не мають належного доступу до питної води 4,6 млн. осіб.

Екологи та інші спеціалісти активно працюють над вирішенням проблем стану водних об'єктів:

- популяризація впровадження систем зворотного водопостачання та безстічного водокористування (із циклом повного очищення відпрацьованих вод);
- розробка і впровадження науково обґрунтованих норм зрошення після катастрофи на Каховській ГЕС;
- пошук альтернатив для зменшення у структурі господарства України частки водоемних виробництв;
- реалізація проведення комплексу заходів щодо охорони поверхневих і підземних вод від забруднення, зокрема стічними водами, збереження якості природних вод на національному рівні;
- реалізація забезпечення рівноправного доступу до якісної і безпечної для здоров'я людини питної води і санітарно-профілактичних заходів згідно вимог європейського водного законодавства;

Найбільшими викликами залишаються:

- “задовільний”, “поганий” і “дуже поганий” екологічний стан переважної більшості поверхневих водних масивів (екологічний потенціал штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод), а також непоодинокі випадки класифікації хімічного стану масивів підземних вод як “недосягнення доброго”;
- зменшення обсягів доступних до використання прісних водних ресурсів, обміління поверхневих водних об'єктів чи вичерпання підземних вод;
- розливи і витoki небезпечних матеріалів, таких як нафта, хімікати та радіоактивні речовини через обстріли заводів, електростанцій та нафтопереробних заводів;
- пошкодження вогнепальною зброєю та руйнування гідротехнічних споруд, водосховищ та інших водних об'єктів;
- потоплення кораблів та морської техніки в регіонах Азовського та Чорного морів, що спричиняє мор риби, дельфінів, викид на берег мідій тощо та забруднення морських вод хімічними сполуками та нафтопродуктами;
- щорічне зростання збитків, завданих руйнуванням Каховської ГЕС південному регіону, що неминуче посилюється негативним впливом зміни клімату.